

ВЕСТИ

Котленски и Сливенски Балкан в Източна Стара планина – годишна екскурзия на Българското геологическо дружество през 2025 г.

Традиционната геоложка екскурзия на Българското геологическо дружество (БГД) през 2025 г. се проведе от 4 до 6 юли в Източна Стара планина на територията на община Сливен и община Котел. В екскурзията взеха участие 30 члена на БГД, сред които и колеги от Сръбското геолошко дружество. Гидове на екскурзията бяха Димитър Синьовски и Златка Милаковска. Нощувките на групата бяха в хотел „Брилянтин“ – Сливен.

Тематично екскурзията беше насочена към геоложкото разнообразие на Сливенския и Котленския Балкан, където уникалната връзка между природното и културното наследство, е основа на концепцията за обособяване на Геопарк „Източен Балкан“ и включването му в Европейската мрежа от геопаркове (Sinnyovsky, Stoilov, 2021).

Перфектна начална точка на екскурзията беше посещението на Природен парк „Сините камъни“, разположен северно от гр. Сливен, в Сливенския Балкан, който впечатлява с причудливи скални форми и богато биоразнообразие (фиг. 1 – 1, 2). От билните части на парка се разкрива величествена панорамна гледка към Сливенско поле и градския пейзаж на Сливен. Скалите на територията на парка са представени от кисели вулканити (кварцпорфири, гранит порфири и гранофири) и техни туфи, които са определени като раннопермски (Popov, Tsanova, 1967, Georgiev et al., 2022). Външният синьо-сиво-зелен оттенък на скалите се дължи на обитаващите ги лишей (54 вида). Тези микроорганизми създават тънка патина върху повърхността на скалите от билото, която при отразяване на

слънчевата светлина им придава характерния синьо-сиво-зелен цвят. Културната програма за деня завърши с групова разходка в центъра на гр. Сливен и посещение на Регионалния исторически музей. Вечерта се състоя официална дружеска вечеря за участниците в екскурзията в ресторанта на хотел „Брилянтин“.

Вторият ден от екскурзията започна с посещение на Историческия мемориал „Каменната стража“, разположен на 5 km югоизточно от гр. Котел, и посветен на победата на Ивайло над византийците през 1280 г. Мемориалът включва Монументалната скулптурна композиция „Паметникът на Ивайло“, издялан от масивен варовик и вместен във вертикалните пластове на Горнокредните варовици на Ветрилската свита, паметна плоча посветена на битката и белокаменна статуя на бдящ над прохода лъв (фиг. 1 – 3, 4).

В гр. Котел ни приветства кметът на града Коста Каранашев (фиг. 1 – 5), който изказа благодарност на нашия колега Любомир Методиев за приноса му в създаване на палеонтоложката сбирка на Природонаучния музей в града. С любезното съдействие на кмета и като жест на внимание, посещенията на Природонаучния музей, Историческия музей, Експозицията „Котленски възрожденци“ с Пантеон на Георги Стойков Раковски и др. бяха на свободен достъп за групата. След кратка разходка по Алеята на котленските възрожденци (фиг. 1 – 6) в Природния парк „Изворите“ посетихме карстовия извор „Котелка“, който е емблематична природна забележителност, дала името на град Котел. В центъра на града, в стената на средновековната църква

Фиг. 1. 1 – разходка по билните части на Природен парк „Сините скали“; 2 – скалната форма „Гугутката“ в Природен парк „Сините скали“; 3 – паметна плоча посветена на битката на цар Ивайло с византийците и белокаменна статуя на бдящ над прохода лъв върху вертикалните пластовете на Горнокредни варовици от Ветрилската свита; 4 – монументалната скулптурна композиция „Паметникът на Ивайло“, издълбана от масивен варовик; 5 – приветствие от кмета на гр. Котел Коста Каранашев към групата в компанията на проф. Димитър Синьовски и председателя на БГД проф. Михаил Тарасов; 6 – алеята на котленските възрожденци в Природния парк „Изворите“ със Светла Енчева.

Фиг. 2. 1 – родната къща на Георги Бончев в с. Жеравна; 2 – карстовият водопад „Сини вир“ при с. Медвен; 3 – групата в подножието на Урошките скали; 4 – групова снимка на участниците в екскурзията на БГД на билото на Природен парк „Сините скали“ през 2025 г.

„Св. Троица“ видяхме отпечатък от амонит, доказващ, че като строителни материали са използвани ценомански пясъчници добивани около вр. Коминчето (Sinnyovsky, Stoilov, 2021).

На 5–6 км северно от гр. Котел посетихме природната забележителност „Урушки скали“, представляваща скален венец от здрави горнокредни варовици от Мездренската и Кайлъшката свити, образуван при разрушаване на подстилащите ги еоценски слабо споени пясъчници (фиг. 2 – 3).

Акцент на третия ден беше посещението на Архитектурно-историческия резерват „Жеравна“ в с. Жеравна. Със своя съхранен възрожденски стил – с тесни калдъръмени улички и стари дървени къщи, той е паметник на културата от национално значение. Родната къща-музей на писателя Йордан Йовков беше сред посетените обекти, а много от нас за пръв път можах да видят родната къща на първия Председател на БГД академик професор Георги Бончев (фиг. 2 – 1).

Последен геоложки обект по време на екскурзията беше водопадът „Сини вир“, разположен на 1.5 km от с. Медвен. Водопадът е с пад 3–4 метра и е образуван в късото карстово ждрело на Медвенска река (фиг. 2 – 2). Течението на реката е напречно на вертикалните пластове на скалите от Ветрилската свита, изградена от

редуване на тънко- до дебелопластови биокласични и микритни варовици и мергели, което благоприятства образуването на каскада от няколко водопада.

Организираната от БГД геоложка екскурзия през 2025 г. беше вълнуваща и силно емоционално зареждаща за участниците (фиг. 2 – 4). Невероятното съчетание от посещения на геоложки феномени, природни забележителности и богатото културно-историческо наследство в района на Котленския и Сливенския Балкан направи екскурзията незабравима.

References

- Sinnyovsky, D., R. Stoilov. 2021. Kotel Balkan – an oasis of the East Balkan geodiversity. – *Rev. Bulg. Geol. Soc.*, 82, 3, 262–264. (in Bulgarian with English abstract); <https://doi.org/10.52215/rev.bgs.2021.82.3.262>.
- Georgiev, S., A. Lazarova, E. Balkanska. 2022. Permian–Triassic A-type rhyolites from the Central Balkanides (Stara Planina Mountains), Bulgaria. – *Rev. Bulg. Geol. Soc.*, 83, 3, 77–88; <https://doi.org/10.52215/rev.bgs.2022.83.3.77>.
- Popov, P., T. Tsanova. 1967. Petrographic and structural peculiarities in the young Paleozoic vulcanities in the Sliven Mountain. (Петрография и структурни особености на младоалпийските вулкани от Сливенската планина). – *Rev. Bulg. Geol. Soc.*, 28, 3, 243–260; (in Bulgarian with English abstract).

Евгения Тарасова
Почетен член на БГД